

Vilket är kyrkans miljöansvar?

I början av maj deltog en delegation från Svenska kyrkan i ett påverkanssevent i Washington, USA. Tillsammans med Evangelical Lutheran Church in America (ELCA) och flera andra talade man inför och med amerikanska politiker om nödvändigheten av snabba och kraftigare åtgärder för att möta klimathotet. Den svenska delegationen leddes av ärkebiskopen och biskoparna av Strängnäs och Lund, och åtföljdes av ett entourage från Kyrkans Hus – policychef, klimathandläggare, ekumenikchef, chefen för kyrkornas FN-kontor i New York (tidigare på Kyrkans Hus), ärkebiskopens tidigare kaplan samt pressekreteraren.

Effekten borde ha varit märkbar, med tanke på den arbetstid, de hotellkostnader och utsläpp av jetbränsle som allt detta resande och konfererande kostade. Vi hoppas det, för det var inget fel på budskapet. Man kan läsa det i en pressrelease eller två från Kyrkans Hus, en insändare i *Dagen* från de tre biskoparna, och en intervju med ärkebiskopen i samma tidning. Bra ord.

I juni ägnade det nordiska biskopsmötet på Lofoten tid och arbete åt samma typ av frågor: vad händer med vårt jordklot som platsen och möjligheten för mänsklighetens framtid? Biskop Persenius funderar på sin blogg över om inte kyrkan har ett ansvar för att relatera dessa frågor till sin tro och tala om dem, både till sina egna medlemmar och till folkens ledare. Med tanke på den kristna skapelse- och människosynen är ju dessa ödesfrågor ytterst sett teologiska eller andliga frågor.

Det ska sägas med en gång att det förekommer alltför facila invändningar av typen »skomakare bli vid din läst», när kyrkoledare börjar uttala sig om klimatfrågor, världsekonomi och politik. Den sortens invändningar går ytterst ut på att ingen får uttala sig om det som han eller hon inte är vetenskaplig expert på. Därför måste kristen tro och politik – varför inte också etik och politik? – hållas isär och aldrig tillåtas beröra varandra. Skrapar man på ytan och frågar om skälet till denna beröringsskräck, så är som vanligt *It's the money, stupid!* (som ska styra politiken) det egentliga skälet och underliggande budskapet. Ett budskap som Jesus i Bergspredikan redan avslöjat som Gudskonkurrentens råa röst.

Men det finns ändå frågor att fundera på kring kyrkans miljöansvar, som: Hur tar man som kyrka rätt ansvar för miljön? Vem ska konkret syssla med det och lära ut det – kanske kunniga natur- och samhällsvetare snarare än biskopar? Och framför allt: vilken vikt har det i relation till kyrkans huvudansvar: att vittna om Jesus och göra alla folk till hans lärjungar?

Till världen i Washington ville man enligt pressreleaserna framföra ett hoppets budskap i fråga om klimatsituationen, som alltså den kristna kyrkan skulle ha mandat att tillsäga världen. Javisst har kyrkan ett budskap om hopp till världen, men det består inte i att allt, inklusive klimatet, nog ordnar sig med Guds hjälp. Nej, hoppet handlar om att det finns ett nytt liv och en ny värld för oss genom delaktighet i Kristi seger över död och ondska.

Klimathotet gör människans skuld och ansvar för sin jord ovanligt tydligt. Jorden är ändlig och den växande världsbefolkningen har ett ansvar för det som händer med dess ändliga

resurser. Genom vår resurskrävande. livsstil riskerar vi att snabbt göra slut på det jordklot som skulle räcka till alla – och vi rika tar mest. Visserligen skaffar vi inte nya kläder så fort de blir smutsiga, utan tvättar, stryker och lagar dem. Lagar, förresten? Nej, ärligt talat, att lappa och laga kläder är något som bara de äldre av oss upplevde i vår barndom. Numera slänger vi svenskar en hel del bara årgamla kläder; den förtärande, slösaktiga livsstilen har blivit självklar.

Men även om vi skötte skapelsen långt mer omsorgsfullt, så är den ändlig och skör. Förgänglig, för att använda bibelns ord. Kyrkan kan förvisso instämna i miljörelsens ansvarsanalys, men kan inte stanna vid den, utan måste peka på det djupare problem som klimathotet visar på: denna världens och människans egen förgänglighet. Det är inte bara naturresurserna som är ändliga, utan det är de moraliska resurserna också. Människor, regeringar och stater tycks oförmögna att hejda klimatkrisen, trots att ansvaret för den och konsekvenserna av den tecknas allt tydligare för oss varje år. Och inte är vi särdeles kapabla att stifta fred på jorden heller.

Att skärpa anklagelser och ansvarsutkrävande är dock inte kyrkans främsta bidrag till hur klimathotet ska hanteras, även om lagens röst ska höras, om sanningen ska fram. Kyrkan har en välsignad erfarenhet av vad det är att leva i bräcklighet, skuld och dåligt samvete utan att bli förlamad av dem. Det är där hennes hopp kommer in, det som är fäst vid Jesu Kristi försoning.

Förlåtelsen är botemedel mot både uppgivenhet och låt-gå-mentalitet å ena sidan och moralpanik och katastrofbeteende av apokalyptisk intensitet, som kan bli effekter av en djupnande klimatkris, å den andra sidan. Att själva tillvaron är sjuk och har ett slut men att vi likafullt har ansvar att förvalta skapelsen och leva i människokärlek, det är kyrkans bestående grundbudskap. Försoning och förlåtelse är livgivande, därför att de frigör hopp, nytt livsmod och ny villighet att i Jesu Ande handla för medmänniskans bästa.

Kyrkovalet är över oss

Riktigt så alarmerande är det nog inte att det ska bli kyrkoval den 15 september. Valrörelsens intensitet understiger det mesta i mediabruset, och inte utan anledning. De politiska partierna kommer att än en gång kunna bekräfta sitt cementerade innehav av en betryggande majoritet i kyrkomötet, och har naturligtvis inget intresse av att dra någon uppmärksamhet till frågorna om med vilken rätt de har den makten.

Eftersom det inte går att förklara varför socialdemokrater, moderater, centerpartister och andra riksdagspartier skall styra Svenska kyrkan mer än de ska styra interna frågor och beslut i det romersk-katolska stiftet eller i pingströrelsen, så avstår de från att säga något alls. De makthavande i vår kyrka vill inte diskutera varför de ska åtnjuta den makten – det skulle ju kunna leda till att fler börjar ifrågasätta det självklara i att Svenska kyrkan ska styras politiskt.

Tystnaden i valrörelsen återspeglar också själva kyrkomötets arbetsätt, där den politiska majoriteten inte lägger något krut på att skriva motioner och argumentera för dem. Det behövs ju inte. Naturligtvis går man igenom alla de förhandlingar, utskottsarbetessessioner, plenardiskussioner och andra politiska ritualer som behövs för att kyrkomötet ska likna riksmötet så mycket som möjligt. Låt folk prata och ha sig, kyrklig demokrati ska naturligtvis kännas och upplevas, men de riktiga besluten är ju redan klara.

Kanske man ändå måste dra slutsatsen att de kyrkliga valen får ungefär så mycket uppmärksamhet som de förtjänar.